

SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
ERZURUM TIP FAKÜLTESİ

FİZİKSEL TIP VE REHABİLİTASYON
UYGULAMALI DERS REHBERİ

İÇİNDEKİLER

1. Giriş	3
2. Öğrencilerin (stajyerlerin) görev ve sorumlulukları	4
3. Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Uygulamalı Ders Bilgileri.....	5
4. Amaç ve kazanımlar	7
5. Öğretim ve ölçme yöntemleri	8
6. Öğrenme kaynakları	10
7. Çekirdek hastalıklar ve klinik problemler	10
8. Temel hekimlik uygulamaları	12
9. Davranışsal, sosyal ve beşeri bilimler	14
10. Ölçme-değerlendirme uygulamaları	16
11. Değerlendirme Formları	16
12. Program değerlendirme	17

1. GİRİŞ

Mezuniyet öncesi tıp eğitiminin klinik eğitim dönemi 4. ve 5. yıllarında sürdürülen uygulamalı ders programları ve 6. sınıf intörnlük uygulamalarından oluşmaktadır.

Dördüncü ve beşinci sınıf eğitimin amacı; öğrencinin klinik öncesi dönemde kazandığı bilgi, beceri ve tutumları klinik ortamlarda (servis, poliklinik, yoğun bakım vb.) gözetim altında hastalarla uygulamalar yoluyla bütünleştirmesi ve hedeflenen mesleki yeterlikleri kazanmasıdır. Mesleki yeterlikler multidisipliner yaklaşım ile kanıta dayalı, nitelikli ve güvenli tıbbi bakım sunma; sık görülen hastalıklara tanı koyabilme ve akılcı tedavi uygulayabilme; acil durumları tanıma ve yönetilme; gerektiğinde ileri tetkik, tanı ve tedavi için gerekli yönlendirmeleri güvenli şekilde yapabilme; birey, aile ve toplum düzeyinde sağlığı koruma ve geliştirmeye yönelik girişimleri yapabilme/katkı sağlama; sağlık sistemi ve işleyişi hakkında bilgi sahibi olma; hasta ve hasta yakınları ile etkili iletişim kurma; mesleki uygulamalarda etik ilke ve değerlere uygun davranma; etkin ekip çalışması yapma; kendini sürekli geliştirme tutum ve becerilerini kapsar.

İşleyiş: Her uygulamalı ders (staj) programının başında eğitimin amacı ve öğrenme kazanımları, eğitim programı, öğrencilerin görev ve sorumlulukları, klinik işleyiş ve kurallar konularında öğrenciler bilgilendirilir, onların ihtiyaç ve beklentileri alınır. Uygulamalı ders programı Anabilim Dalı Başkanı sorumluluğunda eğitimden sorumlu/temsilcisi öğretim üyesi tarafından izlenir. Öğrenciler arasından belirlenen grup temsilcisi aracılığı ile öğrencilerin sürece katkıları sağlanır. Uygulamalı ders programının ilk gününde karneler öğrencilere iletilir. Karnelerin doldurulmasından ve imzalatılmasından öğrenciler sorumludur. Uygulamalı ders programının bitiminde öğrenci karneleri ilgili anabilim dalı tarafından öğrenci işlerine iletilir.

2. ÖĞRENCİLERİN (STAJYERLERİN) GÖREV VE SORUMLULUKLARI

Dördüncü ve beşinci sınıf öğrencileri (stajyerler);

1. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Erzurum Tıp Fakültesi Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönergesinde belirtilen yükümlülük, sorumluluk ve haklar ile uyulması gereken kurallar doğrultusunda çalışır.
2. Klinik ortamlarda öğrenci kimliklerini görünebilir şekilde taşır, sağlık hizmeti sunumuna uygun, hekime yakışır kıyafetler ve beyaz önlük giyer.
3. Tüm eğitim öğretim çalışmalarını sorumlu/danışman öğretim üyesi gözetiminde gerçekleştirir ve ona karşı sorumludur.
4. Poliklinik, servis ve diğer tanı ve tedavi ünitelerinde yapılan tanı-tedaviye yönelik her türlü tıbbi girişimleri hasta mahremiyeti ve izni doğrultusunda izler, sorumlu eğiticinin izni ve gözetimi altında uygun görülen girişimleri yapar.
5. Hastaların tanı-tedavi, takip ve tıbbi bakımları ile ilgili kararlara, uygulamalara, kayıtlara tek başlarına müdahil olamaz. Ancak, eğitim çalışmaları sırasında hastalarla ilgili tanı ve tedavide değişiklik gerektirecek bilgi, gözlem ve bulgu sahibi olduklarında, bunu hastadan sorumlu hekime bildirir.
6. Tıbbi uygulamaları sırasında tıp meslek etiğinin ve deontolojinin ilke ve kurallarına uygun davranır. Hasta ile yakınlarının haklarına saygılı davranır, hasta bilgilerinin gizliliği ilkesine uyar.
7. Eğitim ve uygulamalarda hastalarla ilgili elde ettikleri bilgi, belge ve örnekleri hiçbir durum ve koşulda başkalarıyla paylaşamaz, başka amaçlarla kullanamaz ve saklayamaz.
8. Hasta güvenliğine zarar verecek, hastane hijyenini bozacak davranışlardan kaçınırlar.
9. Hastane işleyişi ile ilgili kurallara (izolasyon, el yıkama, servis girişleri vb.) ve hastane enfeksiyon kontrol önlemlerine uymakla yükümlüdür.
10. Klinik ortamlarda yapılacak işe uygun koruyucu ekipmanlar kullanır.
11. Uygulamalı ders karnesinde yer alan hekimlik uygulamalarını belirtilen sayıda yapmaktan ve sorumlu/danışman öğretim üyesine imzalatmaktan sorumludur.
12. Uygulamalı ders ile ilgili sorun ve önerilerini eğitim sorumlusu/temsilcisi öğretim üyesine iletmesi için grup temsilcisine iletir.
13. Hastane dışı rotasyonlar var ise, rotasyon yapılan sağlık kurumunda Erzurum Tıp Fakültesi'ni temsil ettiğinin bilinci ile hareket eder ve uygulamaların yapıldığı kurumun kurallarına uyar.

3. Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon UYGULAMALI DERSİ BİLGİLERİ

Ders kodu	FTRE 25 004	AKTS Kredisi	3
Ders türü (S-Z)	Zorunlu	Süre	2 Hafta
Teorik ders saati	31	Uygulamalı ders saati	41
Bağımsız çalışma saati		Toplam ders saati	

Eğitim sorumluları

Anabilim Dalı Başkanı	
Uygulamalı ders temsilcisi	Uzm. Dr. Zeynep Demircan

Öğretim üyeleri / Eğiticiler

Aşağıdaki tabloda, her uygulamalı ders döngüsünde görevli eğiticiler tarih sırasına göre listelenmiştir.

Döngü	Tarih	Ad-Soyad	Kadro Birimi
1. Döngü	31.09.2026 – 11.09.2026	Uzm. Dr. Zeynep Demircan	Erzurum Şehir Hastanesi
		Uzm. Dr. Ayşe Erdal	Erzurum Şehir Hastanesi
		Uzm. Dr. Fatma Özer	Erzurum Şehir Hastanesi
		Uzm. Dr. Faruk Erdoğan	Erzurum Şehir Hastanesi
		Doç. Dr. Pınar Öztop Çiftkaya	İstanbul Başakşehir Çam Sakura FTR SUAM
2. Döngü	2.11.2026 – 13.11.2026	Uzm. Dr. Zeynep Demircan	Erzurum Şehir Hastanesi
		Uzm. Dr. Ayşe Erdal	Erzurum Şehir Hastanesi
		Uzm. Dr. Fatma Özer	Erzurum Şehir Hastanesi
		Uzm. Dr. Faruk Erdoğan	Erzurum Şehir Hastanesi
		Doç. Dr. Nurdan Korkmaz	Ankara Gaziler FTR SUAM
3. Döngü	04.01.2027 – 15.01.2027	Uzm. Dr. Zeynep Demircan	Erzurum Şehir Hastanesi
		Uzm. Dr. Ayşe Erdal	Erzurum Şehir Hastanesi
		Uzm. Dr. Fatma Özer	Erzurum Şehir Hastanesi
		Uzm. Dr. Faruk Erdoğan	Erzurum Şehir Hastanesi
		Prof. Dr. Elif Yalçın	Ankara Şehir Hastanesi FTR SUAM
4. Döngü	29.03.2027 – 09.04.2027	Uzm. Dr. Zeynep Demircan	Erzurum Şehir Hastanesi
		Uzm. Dr. Ayşe Erdal	Erzurum Şehir Hastanesi
		Uzm. Dr. Fatma Özer	Erzurum Şehir Hastanesi
		Uzm. Dr. Faruk Erdoğan	Erzurum Şehir Hastanesi
		Prof. Dr. Berna Çelik	İstanbul FTR SUAM

Uzm. Dr. Zeynep Demircan, Uzm. Dr. Ayşe Erdal, Uzm. Dr. Fatma Özer ve Uzm. Dr. Faruk Erdoğan tüm döngülerde görevlidir.

Uygulamalı Ders Programının İşleyişi

1. İlk gün saat 8.30'da Erzurum Şehir Hastanesi Numune Ek Bina 1. Kattaki derslikte toplanılır.
2. Klinik sekreteri tarafından verilen Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Uygulamalı Dersi Rehberi, Öğrenci Yoklama Formları, uygulamalı ders rotasyon programı alınır.
3. Uygulamalı ders eğitim temsilcisi tarafından programın ilk günü tanışma toplantısı yapılır, uygulamalı ders programı tanıtılır, işleyiş ve öğrencilerden beklentiler hakkında bilgi verilir.
4. Sabah viziti yapan öğretim üyesi vizit sonrası teorik dersin de yürütücüsüdür.

Uygulamalı Ders Programı süresince uyulması gereken kurallar:

1. Uygulamalı ders eğitimi boyunca her sabah 8.30'da vizit için Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon yataklı servisinde hazır olunur.
2. Uygulamalı dersler Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon kliniği, poliklinikleri ve Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon (Ortopedik Rehabilitasyon Tedavi Üniteleri, Nörolojik Rehabilitasyon Tedavi Üniteleri, Pediatrik Rehabilitasyon, Elektroterapi Tedavi Üniteleri, Robotik Rehabilitasyon Tedavi Üniteleri) ünitelerinde yürütülür.
3. Uygulamalı Ders Programındaki teorik ve pratik derslere devam konusunda fakülte Eğitim Öğretim Yönergesinde tanımlanan esaslar uygulanır.

Öğrenme ortamları

Eğitim Erzurum Şehir Hastanesi Numune Ek Bina Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Kliniğinde yürütülür.
Uygulama birimleri:

Zemin kat: Robotik Rehabilitasyon ünitesi

Ortopedik Rehabilitasyon Tedavi Üniteleri

Pediyatrik Rehabilitasyon

Elektroterapi Tedavi Üniteleri

1. Kat: Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Poliklinikleri

Derslik

2.,3. Ve 4. Kat: Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Klinikleri

5. Kat: Nörolojik Rehabilitasyon Tedavi Üniteleri

4. AMAÇ VE KAZANIMLAR

Amaç

Nöromüsküloskeletal sistem (Sinir-kas-iskelet sistemi) sorunlarının birinci basamak düzeyinde tanı, tedavi ve rehabilitasyonu için gerekli bilgi, becerileri ve tutumları kazandırmaktır.

Kazanımlar ve karşıladığı program hedefleri

No	Kazanım	Karşıladığı Program Hedefi	Katkı düzeyi (1-5)
1	Kemik, kas, eklem ve nörolojik yakınmaları olan veya tanı almış (beyin hasarı, inme, serebral palsi, omurilik hasarı vb.) hastalardan ayrıntılı anamnez alır.	3,11	4
2	Kemik, kas, eklem ve nörolojik yakınmaları olan veya tanı almış hastaların nörolojik ve kas-iskelet sistemine ilişkin fizik muayenesini yapar.	3,11	4
3	Kemik, kas, eklem ve nörolojik yakınmaları olan veya tanı almış hastanın anamnez ve muayene bulgularını değerlendirir ve gerekli laboratuvar ve radyolojik testleri belirler ve test sonuçlarını yorumlar.	1, 2, 3, 4,11	3
4	FTR hastalıkları için hastanın anamnez, muayene ve tanısız test sonuçlarını değerlendirerek ayırıcı tanı yapar.	1,2,3,4,11	3
5	Birinci basamak düzeyinde öntanı ve veya tanı koyduğu FTR hastalarının temel tedavisini uygular, ileri tetkik ve rehabilitasyon gerektiren durumlarda ilgili uzmana sevk eder.	1,2,3,4,7,11	4
6	FTR hastalıklarının epidemiyolojisi ve patojenizini açıklar.	1,2,11	4
7	FTR hastalıklarında rehabilitasyon uygulama ilkelerini açıklar.	1,7,11	4
8	FTR alanında akılcı ilaç kullanım ilkelerini uygulayarak ilaç kullanımına bağlı gelişebilecek komplikasyonların en aza indirilmesi sağlar.	7,11	3
9	Anamnez ve muayenenin (nörolojik muayene yöntemleri dahil) FTR hastalıklarında tanıya ulaşmada önemli bir basamak olarak benimser.	3,11	4
10	FTR hastaları ile mesleki etik ilkelere özen göstererek etkili iletişim kurar.	8,10,11	4
11	FTR hastalarının tanıya yönelik değerlendirme ve tedavi süreçlerinde hastanın detaylı bilgilendirilmesinin önemini benimser.	8,11	4
12	FTR alanında literatür taraması yapabilir ve eleştirel değerlendirebilir	5,6,11	3

5. ÖĞRETİM VE ÖLÇME YÖNTEMLERİ

Öğrenme-öğretme yöntemleri

- Anlatım (teorik dersler)
- Hasta başı eğitim
- Beceri eğitimi (hasta ile)
- Poliklinik eğitimi (gözlem altında)
- Rehabilitasyon ünitelerinde eğitim (gözlem altında)
- Bağımsız çalışma (hasta hazırlama)

Ölçme-değerlendirme yöntemleri

Ölçme-değerlendirme yöntemi	Katkı oranı (%)
1. Yazılı (teorik) sınav	% 50
2. Sözlü sınav	% 50

Belirtke tablosu

Kazanımlar	Yazılı (teorik) sınav	Sözlü sınav
Kemik, kas, eklem ve nörolojik yakınmaları olan veya tanı almış (beyin hasarı, inme, serebral palsi, omurilik hasarı vb.) hastalardan ayrıntılı anamnez alır.	X	X
Kemik, kas, eklem ve nörolojik yakınmaları olan veya tanı almış hastaların nörolojik ve kas-iskelet sistemine ilişkin fizik muayenesini yapar.	X	X
Kemik, kas, eklem ve nörolojik yakınmaları olan veya tanı almış hastanın anamnez ve muayene bulgularını değerlendirir ve gerekli laboratuvar ve radyolojik testleri belirler ve test sonuçlarını yorumlar	X	X
FTR hastalıkları için hastanın anamnez, muayene ve tanısal test sonuçlarını değerlendirerek ayırıcı tanı yapar.	X	X
Birinci basamak düzeyinde öntanı ve /veya tanı koyduğu FTR hastalarının temel tedavisini uygular, ileri tetkik ve rehabilitasyon gerektiren durumlarda ilgili uzmana sevk eder.	X	X

Kazanımlar	Yazılı (teorik) sınav	Sözlü sınav
FTR hastalıklarının epidemiyolojisi ve patogenezi açıklar.	X	X
FTR hastalıklarında rehabilitasyon uygulama ilkelerini açıklar.	X	X
FTR alanında akılcı ilaç kullanım ilkelerini uygulayarak ilaç kullanımına bağlı gelişebilecek komplikasyonların en aza indirilmesi sağlar.	X	X
Anamnez ve muayenenin (nörolojik muayene yöntemleri dahil) FTR hastalıklarında tanıya ulaşmada önemli bir basamak olarak benimser.	X	X
FTR hastaları ile mesleki etik ilkelere özen göstererek etkili iletişim kurar.	X	X
FTR hastalarının tanıya yönelik değerlendirme ve tedavi süreçlerinde hastanın detaylı bilgilendirilmesinin önemini benimser.	X	X
FTR alanında literatür taraması yapabilir ve eleştirel değerlendirebilir	X	X

6. ÖĞRENME KAYNAKLARI

1. Gülhane Tıp Fakültesi Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon ders notları. SBÜ Gülhane Tıp Fakültesi web sitesi, 2023.
2. Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon. Kalyon TA (Editör), GATA Basımevi, Ankara, 2005.
3. Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon. Braddom RL (Editör), Sarıdoğan M (Çeviri Editörü), Güneş Tıp Kitabevi, Ankara, 2010.
4. DeLisa Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon. Frontera WR (Editör), Arasıl T (Çeviri Editörü), Güneş Tıp Kitabevleri, Ankara, 2021.
5. Tıbbi Rehabilitasyon. Oğuz H, Çakırbay H, Yanık B (Editörler), Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2015.
6. Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon (2 Cilt). Beyazova M, Kutsal YG (Editörler), Güneş Tıp Kitabevi, Ankara, 2016.

7. ÇEKİRDEK HASTALIKLAR VE KLİNİK PROBLEMLER

Nöroloji uygulamalı dersi sonunda öğrencilerin aşağıda tanımlanan çekirdek hastalıklar/kllinik problemler için tanımlanan düzeylerde yeterli olmaları beklenmektedir.

Tablo 1: Çekirdek hastalıklar/kllinik problemler ve öğrenme düzeyleri

38.Bası Yarısı		ÖnT
No.	Çekirdek hastalıklar/kllinik problemler	Öğrenme düzeyleri
1	32. Artrit*	TT-İ
2	36. Ataksik bozukluklar	ÖnT
3	63. D vitamini eksikliği*	TT-İ-K
4	80. Disk hernileri*	TT-İ-K
5	94. Ekstremitte travması/kırıkları*	T-İ
6	106. Fibromiyalji*	TT-İ
7	116. Geçici iskemik atak*	ÖnT
8	127. Guillain-Barré sendromu	ÖnT
9	149. İlaç yan etkileri*	T-K-İ
10	154. İnme*	T-K -İ
11	176. Kas hastalıkları (miyopatiler)	ÖnT
12	212. Mekanik bel ağrısı*	TT-İ-K
13	224. Multipl skleroz	ÖnT
14	228. Nörojenik mesane	ÖnT
15	233. Omurga şekil bozuklukları	T-İ-K
16	237.Osteoartrit*	TT-K-İ

17	239. Osteoporoz	T-K-İ
18	246. Parkinson hastalığı	ÖnT
19	252. Periferik nöropati	ÖnT
20	292. Spondiloartropatiler	T-İ
21	298. Tenosinovitler	TT-İ
22	166.Kafa travması	ÖnT
23	291. Spinal kord bası sendromu	ÖnT
24	38.Bası Yarası	ÖnT
25	280. Serebral Palsi	ÖnT
26	275.Romatoid Artrit	T-İ
27	207.Lenfödem	ÖnT
28	120. Geriatrik sendromlar (kırılgnlık, sarkopeni, düşme, vb.)*	T-K-İ

Çekirdek Hastalıklar/Klinik Problemler Öğrenme (Performans) Düzeyleri Açıklamaları

A	Acil durumu tanımlayarak acil tedavisini yapabilmeli, gerektiğinde uzmana yönlendirebilmeli
ÖnT	Ön tanı koyarak gerekli ön işlemleri yapıp uzmana yönlendirebilmeli
T	Tanı koyabilmeli ve tedavi hakkında bilgi sahibi olmalı, gerekli ön işlemleri yaparak uzmana yönlendirebilmeli
TT	Tanı koyabilmeli, tedavi edebilmeli
İ	Birinci basamak şartlarında uzun süreli takip (izlem) ve kontrolünü yapabilmeli
K	Korunma önlemlerini (birincil, ikincil ve üçüncül korunmadan uygun olan/olanları) uygulayabilmeli

8. TEMEL HEKİMLİK UYGULAMALARI

Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Uygulamalı Dersi sonunda öğrencilerin aşağıda tanımlanan temel hekimlik uygulamalarını tanımlanan düzeylerde uygulayabilmeleri beklenmektedir.

Tablo 2: Temel Hekimlik Uygulamaları ve Öğrenme Düzeyleri

Temel hekimlik uygulamaları	Öğrenme düzeyi
A. Öykü alma	
1. Genel ve soruna yönelik öykü alabilme	4
2. Mental durumu değerlendirebilme	2
B. Genel ve soruna yönelik fizik muayene	
4. Bilinç değerlendirme	2
9. Genel durum ve vital bulguların değerlendirilmesi	4
14. Kas-İskelet sistem muayenesi	4
17. Nörolojik muayene	4
C. Kayıt tutma, raporlama ve bildirim	
3. Aydınlatma ve onam alabilme	3
7. Hasta dosyası hazırlayabilme	3
9. Reçete düzenleyebilme	3
D. Laboratuvar testleri ve ilgili diğer işlemler	
4. Direkt radyografileri değerlendirebilme	3
18. Tarama ve tanısal amaçlı inceleme sonuçlarını yorumlayabilme	2
E. Girişimsel ve girişimsel olmayan uygulamalar	
4. Akılcı ilaç kullanımı ilkelerini uygulayabilme	3
5. Akılcı laboratuvar ve görüntüleme inceleme istemi yapabilme	3
F. Koruyucu hekimlik ve toplum hekimliği uygulamaları	
6. Geriyatrik değerlendirme yapabilme	3
12. Sağlık çalışanlarının sağlığının korunması ile ilişkili önlemleri alabilme	4
15. Topluma sağlık eğitimi verebilme	
G. Bilimsel araştırma ilke ve uygulamaları	
4. Güncel literatür bilgisine ulaşabilme ve eleştirel gözle okuyabilme	3
H. Sağlıklılık	
3. Egzersiz ve fiziksel aktivite	3

Tablo 3: İzlenmesi Beklenen Temel Hekimlik Uygulamaları ve Öğrenme Düzeyleri

Temel Hekimlik Uygulamaları	Öğrenme düzeyi	İzlenmesi beklenen en az uygulama sayısı
Anamnez alma	4	2
Kas iskelet sistemi muayenesi	4	2
Hastanın yakınmalarına ilişkin ilgili tetkikleri isteyebilme	2	2
Hastanın anamnez, fizik muayene bulguları ve tetkik sonuçlarını değerlendirerek tanı koyabilme	2	2
Hastanın tanısına yönelik uygulanabilecek tedavileri saptayabilme	2	2
Hastanın tanısına yönelik koruyucu yöntemleri planlayabilme	3	2
Omurilik Yaralanması Rehabilitasyonu hastalarının değerlendirme ve takip süreçlerini izleme	2	2
İnme Rehabilitasyonu hastalarının değerlendirme ve takip süreçlerini izleme	2	2
Akut Dönem Rehabilitasyon hastalarının değerlendirme ve takip süreçlerini izleme	2	2
Ampute Rehabilitasyonu hastalarının değerlendirme ve takip süreçlerini izleme	2	2
Ortopedik-Romatolojik Rehabilitasyon hastalarının değerlendirme ve takip süreçlerini izleme	2	2

Tablo 4: Yapılması Beklenen Temel Hekimlik Uygulamaları ve Öğrenme Düzeyleri

Temel Hekimlik Uygulamaları	Öğrenme düzeyi	Yapılması beklenen en az uygulama sayısı
Genel ve soruna yönelik anamnez alma	4	2
Kas iskelet sistemi muayenesi	4	2
Kayıt tutma, raporlama ve bildirim	3	2
Laboratuvar testleri ve ilgili diğer işlemler	2	2
Koruyucu hekimlik ve toplum hekimliği uygulamaları	3	2

Temel Hekimlik Uygulamaları Öğrenme (Performans) Düzeylerinin Açıklamaları

Öğrenme Düzeyi	Açıklama
1	Uygulamanın nasıl yapıldığını bilir ve sonuçlarını hasta ve/veya yakınlarına açıklar.
2	Acil bir durumda kılavuz/yönergeye uygun biçimde uygulamayı yapar.
3	Karmaşık olmayan, sık görülen durumlarda/olgularda uygulamayı* yapar.
4	Karmaşık durumlar/olgular da dahil uygulamayı* yapar.

**Ön değerlendirmeyi/değerlendirmeyi yapar, gerekli planları oluşturur, uygular ve süreç ve sonuçlarıyla ilgili hasta ve yakınlarını/toplumu bilgilendirir.*

9. DAVRANIŞSAL, SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER

Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Uygulamalı Dersi sonunda öğrencilerin aşağıda tanımlanan konularda bilgi sahibi olmaları beklenmektedir.

1. Ayrımcılık, yanlılık, damgalama

b. İncinebilir gruplar (yaşlı, engelli, hükümlü ve tutuklu vb.)

4. Çalışma ve sağlık etkileşimi

b. İş ile ilgili hastalıklar

c. Hastalığın işe etkisi ve hastalık sonrası işe dönüş (rehabilitasyon)

e. Duyarlı gruplar (çocuk/göçmen/yaşlı/genç işçiler)

f. İş kazaları

5. Çevre ve sağlık etkileşimi

b. Mekan ve sağlık

8. Hekim-hasta etkileşiminde güçlükler

g. Somatizasyon/psiko-sosyal etkenlerle tetiklenen bedensel belirtiler

h. Sık başvuran hasta

10. Hukuki ve etik durumlar

a. Mesleki görev ve yükümlülükler

d. Hekim hasta ilişkisinin hukuki niteliği ve etik boyutu

e. Aydınlatılmış onam ve özellikli durumlar

f. Sağlık hizmet sunum sürecinin koordinasyonu (koruyucu, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerde işbirliği ve ekip hizmeti gerektiren durumlar) ve etik

g. Tıbbi kayıt, reçete ve rapor yazımında etik durumlar

12. İşsizlik ve yoksulluk

c. Bireyin psiko-sosyal iyilik hali

13. Kazalar

a. Ev kazaları

b. Trafik kazaları

c. İş kazaları

14. Kronik/ Bulaşıcı olmayan hastalıklar

a. Risk faktörlerinin izlenmesi ve önlenmesi

c. Multimorbidite

d. Bakım alanın ve verenin yükü

f. Kronik ağrı, demans, uyku sorunları ve depresyon gibi semptom ve durumların psiko-sosyal yönleri

15. Küresel iklim krizi

d. Afetler ve aşırı hava olayları (sel, aşırı yağışlar, sıcak hava dalgaları, kuraklık vb.)

17. Olağandışı durumlar/afetler

b. Doğal afetler

c. Olağandışı durumlar (sivil eylemler, terörizm, çatışma, savaşlar, kitlesel yaralanmalar vb.)

19. Öncelikli/ dezavantajlı gruplar

a. Özel gereksinimi olan çocuklar (kronik sağlık sorunları, nöro-gelişimsel bozukluklar)/engelliler

c. Yaşlılar

25. Sağlıklılık durumları

b. Fiziksel, zihinsel aktivite ve egzersiz

c. Sedanter yaşam

g. Okul sağlığı

27. Stres

e. Strese bağlı bedensel ve zihinsel yakınmalar

29. Teknoloji ve sağlık etkileşimi

c. Giyilebilir teknolojiler

31. Tıpta profesyonellik

b. Dürüstlük, gizliliğe saygı, gerçeği söyleme, mahremiyete saygı

c. Mesleki değerler, mesleki kimlik gelişimi ve tarihsel perspektif, mesleki ve bireysel gelişime sürekli açık olma

35. Yaşlılık

a. Bakım alanın ve verenin yükü

c. Multi-morbidite ve polifarmasi

d. Yaşlı sağlığının geliştirilmesi

e. İşlevselliğin sürdürülmesi

f. Kırılganlık

g. Yalnızlık ve sosyal destek gereksinimi

h. Otonomi

10. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME UYGULAMALARI

Uygulamalı ders ölçme değerlendirme yöntemleri ve bunların geçme notuna katkısı şu şekildedir:

1.Yazılı sınav: 25-50 tane çoktan seçmeli sorudan oluşur. Uygulamalı dersin tüm teorik dersleri ve klinik uygulamalarının bilişsel öğrenme kazanımlarını kapsayacak şekilde hazırlanır. Yazılı sınav başarı puanının %50'sini oluşturur. Her sorunun daha önceden hazırlanmış ve puanlandırılmış yanıt anahtarı mevcuttur.

2.Sözlü sınav: İki veya üç öğretim üyesinden sözlü sınav jürileri oluşturulur. Öğrenme hedeflerine ve temel FTR konularına yönelik en az üç soru sorulur. Sorular teorik dersleri ve klinik uygulamalarının bilişsel öğrenme kazanımlarını ölçmeye yönelik hazırlanır. Sözlü sınav başarı puanının %50'ini oluşturur.

11. DEĞERLENDİRME FORMLARI

PRATİK UYGULAMALARI DEĞERLENDİRME FORMU

A. Öykü alma

Kas-iskelet sistemi ile ilgili yakınmaların, hastanın tıbbi özgeçmişinin detaylı öğrenilmesi ve değerlendirilmesi

B. Kas-iskelet sistemi muayenesi

- 1.Hastaya yapılacak fizik muayene ile ilgili detaylı bilgi verilmesi
- 2.İlgili eklem in inspeksiyonu (şişlik,kızarıklık,deformite, malpozisyon,cilt lezyonları vb.. bulguların saptanması)
3. İlgili eklem in palpasyonu (ısı artışı, krepitasyon hassasiyet, instabilite vb. bulguların saptanması)
4. Eklem in hareket açıklıklarının aktif ve pasif olarak değerlendirilmesi ve varsa eklem hareket kısıtlılık derecelerinin saptanması
5. Kas yapılarının değerlendirilmesi ve kas gücü muayenesi yapılarak kas gücünün 0-5 arasında puanlanması
6. Duyu muayenesinin yapılması ve normal /patolojik bulguların terminolojiye uygun olarak tanımlanması
7. Derin tendon reflekslerinin muayene edilmesi ve normal /patolojik bulguların terminolojiye uygun olarak tanımlanması
8. Patolojik refleks varlığının değerlendirilmesi ve normal /patolojik bulguların not edilmesi
- 9.İlgili eklem bölgesi ile ilgili varsa gerekli özel testlerin yapılarak, normal /patolojik bulguların not edilmesi
10. Spastisite varlığının değerlendirilmesi ve var ise spastisite muayenesinin yapılarak derecesinin belirlenmesi
- 11.Postüral durumun değerlendirilmesi ve normal /patolojik bulguların not edilmesi

C. Kayıt tutma, raporlama ve bildirim

Kas iskelet sistemine ilişkin anamnez ve fizik muayene formunu doldurma

D. Laboratuvar testleri ve ilgili diğer işlemler

Hastanın anamnez ve fizik muayene bulguları neticesinde olası ön tanıların listelenmesi ve tanıya yönelik hangi laboratuvar ve radyolojik tetkiklerin istenmesi gerektiğinin değerlendirilmesi

E. Koruyucu hekimlik ve toplum hekimliği uygulamaları

Hastanın mevcut tanısına yönelik uygulanabilecek koruyucu yöntemlerin belirlenmesi

12. PROGRAM DEĞERLENDİRME

Her uygulamalı ders grubu programının son gününde öğrencilerden yazılı ve sözlü geribildirim alınır. Yazılı geribildirimler elektronik ortamda barkod veya link paylaşımı yapılarak alınır.

Uygulanması Gereken Temel Hekimlik Uygulamaları

Temel Hekimlik Uygulaması	Öğrenme düzeyi	Uygulama 1	Uygulama 2	Uygulama 3	Eğitici İmza
A. Öykü alma (20 puan)	4				
Kas-iskelet sistemi ile ilgili yakınmaların, hastanın tıbbi özgeçmişinin detaylı öğrenilmesi ve değerlendirilmesi					
B. Kas-iskelet sistemi muayenesi (50 puan)	4				
1.Hastaya yapılacak fizik muayene ile ilgili detaylı bilgi verilmesi					
2.İlgili eklemın inspeksiyonu (şişlik,kızarıklık,deformite, malpozisyon,cilt lezyonları vb.. bulguların saptanması)					
3. İlgili eklemın palpasyonu (ısı artışı, krepitasyon hassasiyet, instabilite vb. bulguların saptanması)					
4. Eklemın hareket açıklıklarının aktif ve pasif olarak değerlendirilmesi ve varsa eklem hareket kısıtlılık derecelerinin saptanması					
5. Kas yapılarının değerlendirilmesi ve kas gücü muayenesi yapılarak kas gücünün 0-5 arasında puanlanması					
6. Duyu muayenesinin yapılması ve normal /patolojik bulguların terminolojiye uygun olarak tanımlanması					
7. Derin tendon reflekslerinin muayene edilmesi ve normal /patolojik bulguların terminolojiye uygun olarak tanımlanması					
8. Patolojik refleks varlığının değerlendirilmesi ve normal					

Temel Hekimlik Uygulaması	Öğrenme düzeyi	Uygulama 1	Uygulama 2	Uygulama 3	Eğitici İmza
/patolojik bulguların not edilmesi					
9.İlgili eklem bölgesi ile ilgili varsa gerekli özel testlerin yapılarak, normal /patolojik bulguların not edilmesi					
10. Spastisite varlığının değerlendirilmesi ve var ise spastisite muayenesinin yapılarak derecesinin belirlenmesi					
11.Postüral durumun değerlendirilmesi ve normal /patolojik bulguların not edilmesi					
C. Kayıt tutma, raporlama ve bildirim (10 puan)	3				
Kas iskelet sistemine ilişkin anamnez ve fizik muayene formunu doldurma					
D. Laboratuvar testleri ve ilgili diğer işlemler (10 puan)	2				
Hastanın anamnez ve fizik muayene bulguları neticesinde olası ön tanıların listelenmesi ve tanıya yönelik hangi laboratuvar ve radyolojik tetkiklerin istenmesi gerektiğinin değerlendirilmesi					
E. Koruyucu hekimlik ve toplum hekimliği uygulamaları (10 puan)	3				
Hastanın mevcut tanısına yönelik uygulanabilecek koruyucu yöntemlerin belirlenmesi					

İzlenmesi Gereken Temel Hekimlik Uygulamaları

Temel Hekimlik Becerileri	Öğrenme düzeyi	İzlenmesi beklenen en az uygulama sayısı	Eğitici İmza
Anamnez alma	4	2	
Kas iskelet sistemi muayenesi	4	2	
Hastanın yakınmalarına ilişkin ilgili tetkikleri isteyebilme	2	2	
Hastanın anamnez, fizik muayene bulguları ve tetkik sonuçlarını değerlendirerek tanı koyabilme	2	2	
Hastanın tanısına yönelik uygulanabilecek tedavileri saptayabilme	2	2	
Hastanın tanısına yönelik koruyucu yöntemleri planlayabilme	3	2	
Omurilik Yaralanması Rehabilitasyonu hastalarının değerlendirme ve takip süreçlerini izleme	2	2	
İnme Rehabilitasyonu hastalarının değerlendirme ve takip süreçlerini izleme	2	2	
Akut Dönem Rehabilitasyon hastalarının değerlendirme ve takip süreçlerini izleme	2	2	
Ampute Rehabilitasyonu hastalarının değerlendirme ve takip süreçlerini izleme	2	2	
Ortopedik-Romatolojik Rehabilitasyon hastalarının değerlendirme ve takip süreçlerini izleme	2	2	

Uygulamalı Ders Temsilcisi	Tarih:	İmza
Anabilim Dalı Başkanı	Tarih:	İmza